

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. **คู่มือประสานงานและฝึกอบรมชาวเขา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง , 2530.
- กรณีการ ชมดี. **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณี โครง การสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.** กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ ธรรมศาสตร์, 2539.
- กองบรรณาธิการ. **บทนำในวารสารสังคมพัฒนา.** ปีที่ 21 ฉบับที่ 3 , 2536.
- กอบกาญจน์ พจน์ชนะชัย. **เครือข่ายการเรียนรู้และการจัดการของชุมชนเกี่ยวกับป่าชุมชน .** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 3536.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **รายงานการศึกษาเกี่ยวกับชาวเขาภาคเหนือ ประเทศไทย.** คณะทำงาน เฉพาะกิจเกี่ยวกับชาวเขา สำนักงานโครงการพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530
- กวิณ ชุตินา. **ความล้มเหลวของความตั้งใจดี:สหประชาชาติกับสงครามด้านยาเสพติด.** นิตยสาร ทางใหม่ ปีที่ 8 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม - มิถุนายน, 2537.
- กาญจนา แก้วเทพ. **รายงานการวิจัยเรื่อง การดำรงอยู่ของชุมชน : กระบวนการต่อสู้และการพัฒนา กรณีศึกษากลุ่มพัฒนาเขตจอมทองศูนย์สังคมพัฒนาเชียงใหม่.** สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา และองค์กรเซเบโม ประเทศเนเธอร์แลนด์, 2533.
- การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน : โดยตีอมนุษย์เป็นศูนย์กลาง.**กรุงเทพฯ : สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา, 2538.
- มรดกทางวัฒนธรรมและศาสนา : พลังสร้างสรรค์ในชุมชนชนบท.** กรุงเทพฯ : สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา, 2530.
- กาญจนา แก้วเทพ และ กนกศักดิ์ แก้วเทพ. **การพึ่งตนเอง ตักยภาพในการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2530.
- กิงกร นรินทรกุล ณ อยุธยา. **เอกสารประกอบการสัมมนา สิ่งแวดล้อม 36 ภาคเหนือ วันที่ 18 - 19 เดือนกันยายน ณ สมาคม YMCA จังหวัดเชียงใหม่ , 2536**
- กฤษฎา บุญชัย. **พลวัตรชุมชนด้านนาในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ.** กรุงเทพฯ : คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน .**จากห้วงอวกาศสู่พื้นแผ่นดินไทย.** กรุงเทพฯ : องค์การค้ำ

คุรุสภา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ
สิ่งแวดล้อม, 2538.

คณะทำงานเฉพาะกิจเกี่ยวกับชาวเขาสำนักงานโครงการพิเศษกระทรวงศึกษาธิการ. **รายงานการศึกษา
เกี่ยวกับชาวเขาภาคเหนือ ประเทศไทย,** 2530.

คณิต ธนุธรรมเจริญ. **สิ่งแวดล้อมศึกษาในชุมชนกับการเปลี่ยนแปลงการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูง
วิทยานิพนธ์** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2540.

โครงการเครือข่ายการวิจัย สถาบันอุดมศึกษาภาคเหนือ. **การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม และ
เศรษฐกิจของชุมชนในภาคเหนือ.** สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543.

จารุวรรณ ธรรมวัตร. **การถ่ายทอดภูมิปัญญาพื้นบ้านอีสาน.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมู่บ้าน, 2531.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. **มนุษยวิทยาและสังคมวิทยาการเมือง บทวิเคราะห์ทฤษฎี.** ภาควิชาสังคมและ
มนุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.

----- **ความต้องการและแนวทางในการพัฒนาชาวเขา.** รายงานการประชุมเชิง-
ปฏิบัติการ เรื่อง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการพัฒนาชาวเขา. วันที่ 16 กันยายน
ณ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2532.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. **“วัฒนธรรมไทยกับขบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม” ลักษณะพิเศษสังคมไทย
ภูมิคุ้มกันและสายใยการพัฒนา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

----- **เศรษฐกิจหมู่บ้านไทยในอดีต.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สร้างสรรค์จำกัด, 2533.

ชมชวน บุญระหงษ์. **เครือข่ายตลาดทางเลือกในภาคเหนือตอนบน.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537.

ชูเกียรติ ลีสุวรรณ. **ระบบการเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นชนบทภาคเหนือ.** คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.

ชูพินิจ เกษมณี. **ปัญหาการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูง.** ในทิศทางการวิจัยและการพัฒนาทาง
วัฒนธรรมในภาคเหนือ คณะอนุกรรมวิจัยวัฒนธรรมภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ, 2536.

ชูสิทธิ์ ชูชาติ. **การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งของ**

ประเทศไทย. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2538.

ฉรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. **1999 จุดเปลี่ยนแห่งยุคสมัย : จากโลกาภิวัตน์สู่ชุมชน.** กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ศึกษา

เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

คูสิต มานะจติ. **ปรัชญาชีวิตทั่วไป.** เชียงใหม่ : กองบริการ การศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.

ดำรง ฐานดี. **รัฐกับการพัฒนา.** กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** ม.ป.ท., 2527.

นิติกานต์ พรานพนัส. **การเกษตรเชิงอนุรักษ์ของเกษตรกร กรณีศึกษาหมู่บ้านอาแบ อำเภอแม่ฟ้าหลวง**

จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. **"การศึกษาเพื่อฟื้นฟูศักยภาพของชุมชน", ทิศทางหมู่บ้านไทย.** กรุงเทพฯ ฯ : สำนัก

พิมพ์หมู่บ้าน, 2531.

นิพัทธเวช สืบแสง. **การพัฒนาชาวบ้านกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.** ในการประชุมสัมมนา เรื่อง

ยุทธวิธีการส่งเสริมการเกษตรบนที่สูง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

นรินทร์ จงวิวัฒน์เวศย์. **"กลวิธีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน."** ในทวีทอง หงษ์

วิวัฒน์(บรรณาธิการ) **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.** กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.

----- **กลวิธีแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน.**

กรุงเทพฯ ฯ : ศักดิ์โสภากการพิมพ์, 2527.

นุศิษฎ์ จินดาศรี. **เทคนิคการปลูกข้าวไร่แบบใหม่ของลัวะในปกิณกะชาวเขา.** เชียงใหม่ : ฝ่ายบริการและ

เผยแพร่ สถาบันชาวเขา, 2535.

ประเวศ ะลี. **การแพทย์แผนไทย:ภูมิปัญญาแห่งการพึ่งตนเอง.** กรุงเทพฯ ฯ : หมอชาวบ้าน, 2530.

----- **ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาที่ยั่งยืน.** พิษณุโลก : โรงพิมพ์ธรรมจักรการพิมพ์, 2536.

----- **พึ่งตนเองในชนบท : อภิบทหนึ่งของ การทบทวนโลกทัศน์แห่งการพึ่งตนเอง.** กรุงเทพฯ ฯ :

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2531.

ปิยะพล ระเบียบ. **ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการใช้หญ้าแฝกเป็นแถบพืชอนุรักษ์ดินและน้ำ**

บ้านปากกล้วย ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ
วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. **“การแสวงหาวิถีทางใหม่ของการพัฒนา”.** การปรับปรุงคุณภาพชีวิต : ความมั่นคงทางสังคมและการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักท์, 2535.

----- **เศรษฐศาสตร์สีเขียวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ปรัชญา เวสารัชช. **รายงานการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อการพัฒนา.**

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. **การพัฒนาเกษตรที่สูง.** จังหวัดเชียงใหม่ : ธนบรรณการพิมพ์. พิมพ์ครั้งที่ 2, 2535.

----- **การพัฒนาเกษตรที่สูง.** ภาควิชาส่งเสริมการเผยแพร่การเกษตร

คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.

พระราชวรมนี(ประยูรค์). **พัฒนาคน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิศิษฐ์การพิมพ์, 2528.

พัทธา สายหู. **กลไกของสังคม.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 7, 2536.

มนู ศรีขจร และ คณะ. **มาตรการและขั้นตอนการป้องกัน การชะล้างพังทลายของดิน.** รายงานประจำปี
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2526.

มนัส สุวรรณ. **นิเวศวิทยากับการพัฒนาเศรษฐกิจ.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2532

----- **นิเวศวิทยาของมนุษย์.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2539

มูลนิธิพัฒนาชุมชนในเขตภูเขา. **เกษตรยั่งยืนบนที่สูง : กับความอยู่รอดของเกษตรกรชาวเขาในภาคเหนือ.**

เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการ เพื่อหาแนวทางในการติดตามประเมินผลระบบ
เกษตรยั่งยืนบนที่สูงภาคเหนือ ของประเทศไทย, 2535.

ยศ สันตสมบัติ. **ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน.**

เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์, 2542.

ยศ สันตสมบัติ และคณะ. **ป่าชุมชน: มิติหนึ่งของการเลือกในการพัฒนา.** กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการประชุมเวทีชาวบ้าน, 2534.

- วิฑูรย์ เลี่ยนจำรูญ. (บรรณาธิการ). **เกษตรกรรมทางเลือก** : หนทางรอดของสังคมไทย. (พิมพ์ครั้งแรก).
กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- วิฑูรย์ วิริยะสกุลธรณ์. **ป่าชุมชน:แนวความคิดที่ไม่หยุดนิ่ง**. ข่าวสาร ป่ากับชุมชน ปีที่ 1 ฉบับที่ 1
เดือนกรกฎาคม, 2537.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. **สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และชีวิต**. กรุงเทพฯ : ส่องสยาม. พิมพ์ครั้งที่ 2, 2538.
----- **สิ่งแวดล้อมศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530.
- วินัย วีระพัฒนานนท์ และบานชื่น สีพันพ้อง. **การศึกษาสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน
สโตร์, 2537.
- สมใจ เข้มทอง. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ศึกษากรณี: ตำบลสะเคียบ
อำเภอสอง จังหวัดแพร่**. ปรินญาสังคมศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์สิ่งแวดล้อม.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- สมบูรณ์ ศาสดาชีวิน. **จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่**. จังหวัดเชียงใหม่ : ลานนาการพิมพ์, 2526.
- สมบัติ บุญคำเรื่อง และสมนึก เบญจวิทยาธรรม. **ชาวไทยภูเขา:การพัฒนาและผลกระทบ**. กรุงเทพฯ :
เอกสารประกอบการประชุมเวทีชาวบ้าน, 2534.
- เสถียร ฉันทะ. **ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพพืชสมุนไพร : กรณีศึกษา
ในวิถีชีวิตชุมชนไทลื้อ**. การค้นคว้าแบบอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่, 2541.
- สนิท วงศ์ประเสริฐ. **การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูก : ศึกษากรณีชาวเขาเผ่ามูเซอ**. รายงานวิจัย
สถาบันชาวเขา. กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2531.
- สุพร อามฤตโชค และคณะ. **พัฒนาของการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่สูง**. เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่ม
ผลผลิตทางการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, (ไม่ระบุปี).
- สุพร อามฤตโชค และ พฤกษ์ ยิบมันตะศิริ. **การพัฒนาระบบการปลูกพืชเชิงอนุรักษ์บนพื้นที่
สูงลาดชันของเกษตรกร โดยวิธีการปลูกพืชระหว่างแถบลำไ้พุ่มตามแนวระดับ**. รายงานการ
สัมมนาระบบการทำฟาร์ม ครั้งที่ 8 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2534.
- สุพัตรา สุภาพ. **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2535.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. **วิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. ในอุทัย คุณเกษม (บรรณาธิการ). การวิจัย
เชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.

- สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์. รากฐานแห่งชีวิต วัฒนธรรมชนบทกับการพัฒนา. (พิมพ์ครั้งแรก). กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2536.
- สุรัสวดี หุ่นยนต์. การวิจัยแบบมีส่วนร่วม. วารสารประชากรศึกษา, 2530.
- เสรี พงศ์พิศ. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท เล่ม 1. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป, 2529.
----- ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท. ม.ป.ท., 2536
- สัจฉิตา กาญจนพันธ์. ศักยภาพของชุมชนในการอนุรักษ์ป่า กรณีศึกษาภาคเหนือตอนบน. สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เอกสาร โรเนียวประกอบการฝึกอบรม โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อำเภออมก๋อย - อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2537.
- สัมภาษณ์ คณะครูโรงเรียนบ้านร่วมใจ. บ้านรวมใจ ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม - ธันวาคม 2544 โครงการค้นคว้าแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สัมภาษณ์ จีรพรรณ รุ่งดี. ครูอาสาสมัคร บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม - ธันวาคม 2544 โครงการค้นคว้าแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สัมภาษณ์ เคช พรหมเมือง. เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชาวเขา บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม - ธันวาคม 2544 โครงการค้นคว้าแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สัมภาษณ์ ยงยุทธ อยู่ดี. ครูกรรมการศึกษานอกโรงเรียน บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม - ธันวาคม 2544 โครงการค้นคว้าแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สัมภาษณ์ โยท่า เขมม็อกู. บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม – ธันวาคม 2544 โครงการคั้นคว่ำแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สัมภาษณ์ สุพจน์ หล่อจา. ครูการศึกษานอกโรงเรียน บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม – ธันวาคม 2544 โครงการคั้นคว่ำแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สัมภาษณ์ อาก่อ เขมม็อกู. บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม – ธันวาคม 2544 โครงการคั้นคว่ำแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สัมภาษณ์ อาเช เขมม็อกู. บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม – ธันวาคม 2544 โครงการคั้นคว่ำแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สัมภาษณ์ อาบออี เขมม็อกู. บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม – ธันวาคม 2544 โครงการคั้นคว่ำแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สัมภาษณ์ อาหู่ เขมม็อกู. บ้านหล่อโย ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย (เก็บข้อมูลช่วงการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการที่ดินเพื่อการเกษตร ตุลาคม – ธันวาคม 2544 โครงการคั้นคว่ำแบบอิสระ ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. **ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมและการพัฒนาชนบท.** กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2534.

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. **พืชเสพติดและมาตรการควบคุม.** เอกสารประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความก้าวหน้าของการดำเนินงานด้านควบคุมพืชเสพติด, 2532.

- สำราญ สมบัติพานิช และ คณะ . **การอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลาดชัน**. รายงานการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่ลาดชัน ในภาคเหนือของประเทศไทย. ณ โรงแรมลิตเติ้ลดิก อําเภอเมือง จังหวัดเชียงราย, 2535.
- อรอนงค์ ธรรมกุล. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- อดิน ระพีพัฒน์. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ. ศักดิ์โสภาคการพิมพ์, 2527.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. **ผลกระทบของการถ่ายทอควมปัญหาท้องถิ่นเชิงธุรกิจต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ในภาคเหนือตอนบน**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- **รายงานเรื่องแนวโน้มน้ค้ำด้านสังคมเกี่ยวกับชุมชนบนพื้นที่สูงในทศวรรษหน้า**. กระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- อนก นาคะบุตร. **คนกับดิน น้ำ ป่า จุดเปลี่ยนแห่งความคิด**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2336.
- **อดีต ปัจจุบัน อนาคต ยุทธศาสตร์การพัฒนามบนพื้นที่สูง**. กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2536.
- อารี พันธุ์มณี. **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บริษัทต้นอ้อจำกัด, 2534.
- อิระวัชร จันทรประเสริฐ. **การพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่ลาดชัน**. รายงานการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน บนพื้นที่ลาดชัน ในภาคเหนือของประเทศไทย. วันที่ 14-18 ธันวาคม ณ โรงแรมลิตเติ้ลดิก อ.เมือง จ.เชียงราย, 2536.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. **คววาทะ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2531.

Cohen, Jonh M. and Uphoff, Norman T. **Participation's Place in Rural Development** : Seeking Clarity Through Specificaty World Development Vol, 1980.

Caayupan, Rodegelio B. **Popular Participation** (Los Banos : University of the Phillippines at Los Banos), 1985.